

Manastirea Brancoveanu de la Sambata de Sus

Descriere imagine:

Dupa 208 ani de la daramarea ei, in anul 1785, Manastirea Brancoveanu a reinviat in ziua de duminica, 15 august 1993, la sarbatoarea "Adormirea Maicii Domnului", cand s-a sfintit biserica noua, ce poarta hramul Sfintilor Martiri Brancoveni.

Aflata pe valea raului Sambata, la poalele Muntilor Fagaras, Manastirea Brancoveanu este renumita ca loc de reculegere, mangaiere si intarire sufleteasca pentru credinciosii si vizitatorii ce se roaga ori poposesc in acest locas sfant.

Istoria Manastirii Brancoveanu incepe in secolul al XVII-lea. Daca la inceputul secolului XVI avem mai multe marturii indirecte despre existenta manastirii, prin mentionarea unor calugari de aici in diferite acte, dispersate, primele dovezi directe le avem din anul 1654, cand satul si mosia din Sambata de Sus au intrat in stapanirea lui Preda Brancoveanu, boier de loc din sudul Carpatilor. Acesta, se spune ca a construit o biserica din lemn pe valea raului Sambata, probabil pentru calugarii sihastri de aici. Pe locul acesteia, in jurul anului 1696, domnitorul Constantin Brancoveanu, domn al Tarii Romanesti (1688-1714), a zidit din piatra si caramida o manastire.

La sfarsitul secolului al XVII-lea, Transilvania abia scapase de atacurile repetate ale principilor calvini, atacuri ce au continuat inasa asupra punctului principal de rezistenta, credinta ortodoxa a romanilor, urmarind-se, de fapt, deznationalizarea lor. Pentru intarirea si salvarea Ortodoxiei de noul pericol, cel al catolicizarii, aparut prin trecerea Transilvaniei sub stapanirea Habsburgilor (1683), domnitorul Constantin Brancoveanu a transformat si reorganizat vechea manastire ortodoxa din Sambata de Sus, cu calugari sihastri, intr-o manastire mai mare, cu viata de obste. Tot aici, voievodul martir infiinteaza o "Scoala de gramatici", un atelier de pictura in fresco si o mica tipografie.

Credinta romanilor a invins, dar bisericile au fost distruse

Persecutiile religioase ale stapanirii austro-ungare au facut mii de victime printre romani. Schimbarea credintei stramosesti a romanilor ar fi condus usor la pierderea identitatii lor nationale. Rezistenta

romanilor ortodocsi s-a organizat indeosebi in jurul bisericilor si a manastirilor, motiv pentru care, in Transilvania, in 1762 incepe calvarul distrugerii acestora. Astfel, mai mult de 150 de manastiri si biserici ortodoxe au fost distruse; cele de lemn incendiate, iar cele de piatra daramate cu tunurile.

Multa vreme administratia austro-ungara nu s-a atins de Manastirea Brancoveanu. Dupa decapitarea domnitorului Constantin Brancoveanu de catre turci, in anul 1714, Curtea din Viena a tinut seama mai intai de mostenitoare, doamna Marica, sotia acestuia, si apoi de faptul ca mai ramasese in viata un nepot al domnitorului.

Nu de putine ori episcopii uniti, au cerut desfiintarea manastirii. Profitand de faptul ca in 1782 s-a dispus desfiintarea tuturor ordinelor calugaresti, curtea de la Viena a trimis in 1785 pe generalul Preiss, care a daramat manastirea brancovenilor. Chiliile au fost distruse complet, iar biserica a fost adusa in stare de ruina. Astfel, ultimul mare bastion al apararii Ortodoxiei din Tara Fagarasului, zidit intre anii 1696-1698, a fost distrus in anul 1785.

Restaurarea manastirii

In decursul celor 140 de ani de parasire in ruine de la data distrugerii, se cunosc mai multe incercari de restaurare a manastirii.

Cinstea de a deveni al doilea ctitor al Manastirii Brancoveanu de la Sambata de Sus i-a revenit Inalt Prea Sfintitului Dr. Nicolae Balan, care a inceput restaurarea bisericii in anul 1926. Sfintirea a fost facuta in anul 1946, dupa razboi. Mitropolitul Nicolae Balan a pastrat in interiorul bisericii pictura veche; arhitectura bisericii se incadreaza intru totul stilului brancovenesc, aparut la sfarsitul sec. al XVII-lea si inceputul sec. al XVIII-lea in Tara Romaneasca.

La exterior, decoratia in piatra, ancadramentele de la usi si ferestre, dar mai ales pilastrii sculptati si panourile de piatra traforata din pridvorul bisericii dau o deosebita frumusetate acestui monument. Braul de caramida asezat in zimti, acoperisul de sindrila si proportiile perfecte ne infatiseaza un monument vrednic de epoca domnitorului Brancoveanu. Turla bisericii este octogonala la exterior si cilindrica in interior.

Interiorul bisericii, in forma de cruce, e impartit in altar, naos, pronaos si pridvor. Pictura din pridvorul bisericii e in intregime noua si cuprinde scene din Vechiul Testament, Judecata de apoi, Raiul si Iadul. Intrarea din pridvor in pronaos se face printr-o usa din lemn de stejar, fixata in piatra sculptata, deasupra usii aflandu-se pisania sapata intr-o placa de piatra. Pe peretele vestic al pronaosului, unde este pictata Maica Domnului, se afla tabloul votiv al ctitorilor Brancoveni. Tampla bisericii, construita din zid masiv, permite intrarea in altar prin trei usi, fiind pictata in fresca in stil neobizantin.

Mai jos de biserica, la cca. 50 m, Mitropolitul Nicolae Balan a reconstruit si vechea clopotnita a manastirii in forma initiala, unde pana in anul 1997 (cand au fost mutate in turla noii incinte), au fost adapostite cele 5 clopote foarte bine armonizate, a caror greutate depaseste 2000 Kg.

Al treilea ctitor al Manastirii Brancoveanu de la Sambata de Sus este Inalt Prea Sfintitul Doctor Antonie Plamadeala, ales in anul 1982 Arhiepiscop al Sibiului si Mitropolit al Ardealului, Crisanei si

Maramuresului. I.P.S. Dr. Antonie Plamadeala a rezidit din temelie incinta Manastirii Brancoveanu, lucrare inceputa in anul 1985. Sub indrumarea sa directa, s-au facut reparatii capitale si s-a restaurat pictura din biserica. Incinta in stil brancovenesc a fost ridicata din temelie.

Hramul „Adormirea Maicii Domnului”

Dupa 208 ani de la daramarea ei, in anul 1785, Manastirea Brancoveanu a reinviat in ziua de duminica, 15 august 1993, la sarbatoarea „Adormirea Maicii Domnului”, cand s-a sfintit biserica noua, ce poarta hramul Sfantilor Martiri Brancoveni.

Violeta Mat